

Bezoekadres
Weesperplein 8
1018 XA Amsterdam

Postbus 2758
1000 CT Amsterdam
Telefoon 020 255 1550
Fax 020 255 1551
info@dro.amsterdam.nl
www.amsterdam.nl/dro

Gemeente Amsterdam

Dienst Ruimtelijke Ordening

Retouradres: DRO, Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 7 januari 2014
Ons kenmerk
Behandeld door G. Timmermans / R. Daalder
Telefoonnummer 020 255 1945
E-Mail g.timmermans@dro.amsterdam.nl
Onderwerp Reactie op het initiatiefvoorstel van het raadslid J. van Lammeren (PvdD) inzake 'Bouwen aan de biodiverse stad'.

Geachte leden van de gemeenteraad,

De gemeenteraadsfractie van de Partij voor de Dieren stelt in het initiatiefvoorstel 'Bouwen aan de biodiverse stad' d.d. 22 oktober 2013, dat het bouwen in de stad zowel voor mens én dier moet zijn en vraagt het college om een reactie hierop. De Partij voor de Dieren geeft aan dat het bouwen diervriendelijker moet gebeuren en een bijdrage moet leveren aan de lokale biodiversiteit en de robuustheid van populaties. Vooraf maatregelen nemen om gebouwen diervriendelijker te maken kost minder tijd en geld dan achteraf veranderingen in de gebouwen aan te brengen. Daarnaast is het mogelijk dat nieuwbouwplannen en renovatieprojecten sneller doorgang kunnen vinden wanneer er vooraf in de plannen diervriendelijke maatregelen getroffen kunnen worden of wanneer in de buurt dieronvriendelijke gebouwen staan. Het college vindt het een sympatiek initiatiefvoorstel en onderschrijft de doelstellingen om de natuur in de stad meer kansen te geven.

Het initiatiefvoorstel 'Bouwen aan de biodiverse stad' bestaat uit de volgende voorstellen:
Voorstel 1: Bepaling bouwbesluit opnemen in de bouwverordening van Amsterdam,
Voorstel 2: Aanpassen (nieuwe) gedragscode en beslisboom,
Voorstel 3: Opnemen van checklist natuurvriendelijke maatregelen bij elk renovatie- en nieuwbouwproject,
Voorstel 4a: 2% van het projectbudget reserveren voor natuurvriendelijk bouwen bij projecten van meer dan € 50.000,-,
Voorstel 4b: Ecologische visie en gemeente ambtenaar als aanspreekpunt voor 4a,
Voorstel 5: Opnemen richtlijnen om glasslachtoffers tegen te gaan,
Voorstel 6: Onderzoek naar effecten van de 2% regeling op de biodiversiteit,
Voorstel 7: Minder versteende tuinen.

Voorstel 1: Bepaling Bouwbesluit opnemen in de bouwverordening van Amsterdam

Op 1 januari 2012 is het nieuwe Bouwbesluit vastgesteld. Het belang van het creëren van verblijfplaatsen voor fauna wordt landelijk onderschreven door de uitbreiding van het Bouwbesluit 2012 met artikel 3.69, lid 2. Dit voorziet specifiek in het mogelijk maken van vogel- en vleermuisvriendelijke constructies in gevels. Voorzieningen zoals de vogelvide voor huismussen en neststenen voor gierzwaluwen, kunnen door het Bouwbesluit 2012 zonder extra moeite worden toegepast. In artikel 3.69, lid 2 Bouwbesluit 2012 is de volgende wijziging opgenomen:

1. Een uitwendige scheidingsconstructie heeft geen openingen die breder zijn dan 0,01 m (...).
2. In afwijking van het eerste lid is een grotere opening toegestaan voor een nest of een vaste rust- of verblijfplaats voor bij of krachtens de Flora- en faunawet beschermde diersoorten.

Volgens SBR (Stichting Bouw Research) zijn dit aanpassingen die geen concessies doen aan het ontwerp, de kosten of gebruikscomfort van een gebouw.

Door de implementatie en uitwerking van dit artikel in de Bouwverordening van Amsterdam, kan de gemeente het diervriendelijk bouwen op een structurele manier waarborgen en stimuleren.

De Partij voor de Dieren stelt voor in de Bouwverordening Amsterdam de tekst van artikel 3.69, lid 2 uit de Bepaling Bouwbesluit op te nemen en daarmee de verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuis in de bebouwing te bevorderen.

Reactie:

Het Bouwbesluit (nationale wetgeving) maakt het nu al mogelijk om binnen bepaalde voorschriften, vogel- en vleermuisvriendelijke constructies in daken en gevels van gebouwen aan te brengen.

Op grond van de hiervoor gegeven informatie en argumenten ontraadt het college uitvoering van het initiatiefvoorstel 1 om de tekst van artikel 3.69, lid 2 uit het Bouwbesluit op te nemen in de Bouwverordening van Amsterdam.

Voorstel 2: Aanpassen (nieuwe) gedragscode en beslisboom

Binnen de kaders van de Flora- en faunawet en conform landelijk beleid is het mogelijk om bedrijven en particulieren gebruik te laten maken van een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. De huidige Amsterdamse Gedragscode Flora- en faunawet verloopt op 11 december 2014. De Partij voor de Dieren stelt voor om in het kader van de vaststelling van een nieuwe gedragscode deze zodanig aan te passen dat deze tevens geschikt is voor bijvoorbeeld bedrijven en particulieren. Ook doet de Partij voor de Dieren een voorstel om een beslisboom waarin de ambtenaar en burger kunnen zien of er wel of geen ontheffingen nodig zijn in het kader van de Flora- en faunawet op te nemen in de Amsterdamse Gedragscode Flora- en faunawet.

Volgens de Partij voor de Dieren zal het werken van particulieren en bedrijven met de Amsterdamse gedragscode voorkomen dat er vertraging van werkzaamheden optreedt omdat er geen ontheffing voor deze groep beschermde soorten hoeft te worden

aangevraagd. Het biedt initiatiefnemers ook direct een duidelijk beeld van de mitigerende maatregelen die ze kunnen nemen om effecten op natuurwaarden te voorkomen. Daarnaast stelt de Partij voor de Dieren dat de gemeente een handvat heeft om een vinger aan de pols te houden bij bouwinitiatieven en beheerwerkzaamheden. Gebruikmakers van de Amsterdamse Gedragscode zullen zich dan officieel moeten conformeren aan de gedragscode, gelijk de huidige toepassing van de gedragscode.

Reactie:

Binnen de Amsterdamse gemeentegrenzen komen circa driehonderd beschermde soorten voor. Noordse woelmuis, rugstreepdier, schubvaren, ringslang en gewone dwergvleermuis zijn hier voorbeelden van.

Vanaf februari 2005 geldt voor regelmatig terugkerende beheerwerkzaamheden, die al langer op dezelfde manier worden uitgeoefend en kennelijk niet hebben verhinderd dat een beschermde soort zich in het gebied heeft gevestigd, een vrijstelling. Bijvoorbeeld onderhoud aan vaarwegen of het maaien van graslanden. Voor deze terugkerende beheerwerkzaamheden en bepaalde ruimtelijke ontwikkeling en inrichting kan een vrijstelling gelden als wordt voldaan aan bepaalde criteria.

Om gebruik te kunnen maken van de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen en terugkerende beheerwerkzaamheden is door de gemeente Amsterdam een gedragscode opgesteld. De gedragscode beschrijft hoe bij bepaalde ruimtelijke ingrepen en beheerwerkzaamheden, activiteiten kunnen worden vermeden die schadelijk zijn voor beschermde dieren en planten. Sinds 1 februari 2010 is de gemeente Amsterdam wettelijk verplicht om bij eigen werkzaamheden te handelen volgens de Amsterdamse Gedragscode Flora- en faunawet. De Gedragscode is goedgekeurd door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en haar besluit is kenbaar gemaakt in de Staatscourant van 22 december 2009, nr. 19861. De Amsterdamse Gedragscode Flora- en faunawet heeft betrekking op het zorgvuldig handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud.

De huidige Gedragscode verloopt op 11 december 2014 en zal verlengd c.q. vervangen moeten worden door een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Op dit moment is het ministerie bezig om de Flora- en faunawet te vervangen door een 'Nieuwe Natuurwet'. In deze nieuwe natuurwet is zover bekend de mogelijkheid opgenomen om volgens een gedragscode te werken. De nieuwe natuurwet zal volgens verwachting pas na 2015 van kracht worden.

De Amsterdamse gedragscode is niet van toepassing op het handelen van burgers en bedrijven (bijvoorbeeld woningbouwcorporaties) en kan ook niet door de gemeente Amsterdam verplicht worden opgelegd. Burgers maar ook bedrijven zullen zich aan de Flora- en faunawet moeten houden of kunnen zelf bij initiatieven aangegeven of zij werken volgens de Amsterdamse gedragscode. Daarnaast is het mogelijk om als beroepsgroep, bijvoorbeeld 'Bouwend Nederland', een eigen gedragscode op te stellen en deze door het ministerie te laten goedkeuren. In opdracht van de voormalige Dienst Milieu- en Bouwtoezicht heeft DRO een beslisboom voor ambtenaren ontwikkeld die omgevingsvergunningaanvragen moeten beoordelen, zodat risicosituaties voor flora en fauna herkend worden en

burgers binnen de Wabo-procedure afdoende ingelicht kunnen worden. Deze beslissingsboom is geen onderdeel van de gedragscode.

Samengevat, burgers en bedrijven moeten zich aan de Flora- en faunawet houden en er is geen verplichting om volgens de Amsterdamse gedragscode te handelen. De gedragscode is opgesteld om de eigen Amsterdamse werkzaamheden binnen door de Flora- en faunawet gestelde eisen te waarborgen. De beslissboom is opgesteld om burgers en bedrijven indien nodig inzicht te verschaffen en te informeren in het vergunningen traject van de Flora- en faunawet en de Wabo en staat los van de gedragscode. Het staat burgers en bedrijven vrij om te werken volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode.

Op grond van de hiervoor gegeven informatie en argumenten ontraadt het college uitvoering van het initiatiefvoorstel 2 om de Amsterdamse Gedragscode Flora- en faunawet 'dwingend' aan burgers en bedrijven voor te schrijven en aan te passen met het invoeren van een beslissboom.

Voorstel 3: Opnemen van Checklist natuurvriendelijke maatregelen bij elk renovatie- en nieuwbouwproject

Om bewustwording te creëren onder de Amsterdammers stelt de Partij voor de Dieren voor om de checklist natuurvriendelijke maatregelen aan gebouwen van Vogelbescherming Nederland standaard mee te sturen bij elk renovatie- en nieuwbouwproject. Dit kan bijvoorbeeld door bij elke (Wabo) vergunningaanvraag de checklist mee te sturen. Inmiddels is deze checklist als online tool beschikbaar en daarmee nog gebruiksvriendelijker. Het koppelen van de checklist aan de vergunningaanvraag garandeert dat, naast de wettelijke verplichtingen, er altijd stil wordt gestaan bij de kansen voor dieren, milieu en natuur.

Reactie:

Er is een proces gaande om het Amsterdamse vergunning traject 'lean' te maken. Minder handelingen in plaats van extra handelingen. Het toevoegen van een checklist is een extra handeling en wordt ook niet wettelijk ondersteund. Ondanks dat het geen wettelijke plicht van de gemeente is om natuurvriendelijke maatregelen te promoten, staat het college positief tegenover het initiatiefvoorstel 3 maar wil de consequenties beter in beeld gebracht hebben en daar is tijd voor nodig.

Het college stemt dan ook in om onderzoek te starten naar wat de mogelijkheden zijn om via een online tool de Wabo-aanvrager via een Checklist informatie te verschaffen over natuurvriendelijke maatregelen.

Voorstel 4a: 2% van het projectbudget reserveren voor natuurvriendelijk bouwen bij projecten van meer dan € 50.000

Het vrijblijvend door (bouw)initiatiefnemers aanleggen van verblijfplaatsen voor dieren is volgens de Partij voor de Dieren onvoldoende om de stedelijke afname van biodiversiteit tegen te gaan. Om de stedelijke biodiversiteit te beschermen en het leefklimaat te bevorderen in de stad zouden er op grote schaal verblijfvoorzieningen voor onder druk staande fauna gerealiseerd moeten worden. Daarom stelt de Partij voor de Dieren voor

om een vast percentage van 2% van het projectbudget te bestemmen voor flora- en faunavoorzieningen, bijvoorbeeld in de vorm van een fonds. De te realiseren voorzieningen moeten samenvallen met het oplossen van ecologische knelpunten in de ecologische structuur van Amsterdam. Bij de uitvoer hiervan kunnen onder andere de checklist natuurvriendelijke maatregelen, de soortenstandaards en maatregelenindicator soorten van het Ministerie van Economische Zaken gebruikt worden. De Partij voor de Dieren merkt ook op dat het voorstel om 2% van het projectbudget te bestemmen voor het stimuleren van de biodiversiteit goed samenvalt met de beleidsintentie van de gemeente Amsterdam om bij ruimtelijke projecten in een gebied waar zich volgens de Ecologische Visie knelpunten bevinden, deze mee te nemen in het programma van eisen en/of het budget van het betreffende projectplan.

Reactie:

Indien een bouwinitiatief in strijd is met de Flora- en faunawet dan zullen de initiatiefnemers bij de wetgever om een ontheffing moeten vragen. Om voor een ontheffing in aanmerking te komen zal de initiatiefnemer zogenaamde mitigerende of compenserende maatregelen moeten nemen om invulling te geven aan de zorg- en beschermplicht van soorten zoals genoemd in de Flora- en faunawet. Indien een bouwinitiatief zich in de buurt bevindt van een knelpunt zoals vermeld in de Ecologische Visie kan het opheffen van een dergelijk knelpunt als mitigerende en/of compenserende maatregel worden beschouwd. Er is geen wettelijk kader om dit dwingend op te leggen, de initiatiefnemers kunnen ook met andere voorstellen komen. Ook voor het heffen van een 2% regeling bestaat geen wettelijk kader. Indien beschermde planten en dieren bedreigd worden door een bouwinitiatief geeft de huidige Flora- en faunawet voldoende wettelijke kaders om via mitigerende en compenserende maatregelen de stedelijke afname van biodiversiteit tegen te gaan. Een 2% regeling is naast de extra regeldruk en de bureaucratie die dat oplevert dan ook niet nodig.

Op grond van de hiervoor gegeven informatie en argumenten ontraadt het college uitvoering van het initiatiefvoorstel 4a om 2% van het projectbudget te reserveren voor natuurvriendelijk bouwen bij projecten van meer dan € 50.000,--.

Voorstel 4b: Ecologische visie en gemeentelijke ambtenaar

De Partij voor de Dieren stelt voor om een ambtenaar aan te stellen die vanuit specifieke ecologische kennis invulling geeft aan het initiatiefvoorstel 4a. Deze ambtenaar kan in het voorstel van de Partij voor de Dieren fungeren als aanspreek- en controlepunt voor projectontwikkelaars en andere relevante actoren om hen te helpen met en hen te houden aan de maatregelen die vanuit het perspectief van de Ecologische Visie de biodiversiteit het meest baten. De kosten voor de ambtenaar kunnen uit de gemeentebegroting gedekt worden. Daarnaast kan deze ambtenaar ervoor zorgen dat de implementatie van de Wabo beter vorm krijgt, waardoor er voorkomen wordt dat de Flora- en faunawet niet wordt aangehaakt en er tijdig kan worden ingegrepen bij mogelijke overtredingen van de Flora- en faunawet.

Reactie:

Zoals al toegelicht bij het initiatiefvoorstel 4a geeft de huidige Flora- en faunawet en

de Amsterdamse Gedragscode Flora- en faunawet voldoende bescherming aan de wilde flora en fauna van Amsterdam. Daarnaast is er voldoende ecologische en juridische kennis en capaciteit bij de huidige stadsecologen aanwezig om invulling te geven aan de wettelijke taken en deskundig te kunnen adviseren op het gebied van specifieke wetgeving, vergunningen, ontheffingen, bescherming en behoud van de stedelijke biodiversiteit. En ook nu kunnen in- en externe initiatiefnemers, de handhavers en de vergunningverstrekkers van ruimtelijke planvorming om een vroegtijdig en deskundig ecologisch advies vragen. Verder ontbreekt er in het voorstel een specifieke financiële dekking voor de aanstelling van de extra ambtenaar.

Op grond van de hiervoor gegeven informatie en argumenten ontraadt het college uitvoering van het initiatiefvoorstel 4b om een ambtenaar aan te stellen om inhoud te geven aan de ecologische visie.

Voorstel 5: Opnemen richtlijnen om glasslachtoffers tegen te gaan

Ter voorkoming van glasslachtoffers onder vogels stelt de Partij voor de Dieren de volgende maatregelen voor:

- Visuele markering aanbrengen op transparante glaswerken, glazen gebouwen en geluidschermen: verticale lijnen van 2 cm breed en een onderlinge afstand van 10 cm. Bij horizontale lijnen van 2 cm breed moet de onderlinge afstand 5 cm zijn. Andere patronen volstaan ook, zolang de transparantie doorbroken wordt. Eén figuur per vierkante meter glas volstaat, maar als de onderlinge afstand tussen de markeringen groter is dan 28 cm gaat het effect deels verloren;
- Glas in een hoek van minimaal 20 graden zetten om de reflecterende eigenschap te verminderen;
- Licht verminderen: vermijd lampen die naar boven zijn gericht, vermijd lichtverspilling, gebruik groene en blauwe lichten waar dat mogelijk is.

Reactie:

Het aanbrengen van visuele markering op transparante glaswerken in de openbare ruimte zoals genoemd in het voorstel van de Partij voor de Dieren voorkomt glasslachtoffers. Het gebruik van deze visuele markeringen wordt nu al door de gemeente maar ook door bijvoorbeeld Vogelbescherming Nederland geadviseerd. Zo zijn de recent geplaatste glazen geluidschermen langs de Ringweg A10-Oost niet alleen onder een hoek geplaatst maar ook voorzien van deze markeringen. De richtlijnen die door Vogelbescherming Nederland zijn opgesteld ten aanzien van transparante glaswerken en lichtvermindering ter voorkoming van glasslachtoffers onder vogels, zijn voldoende van inhoud en importantie, worden algemeen aanvaard en gehanteerd en maken het opstellen van eigen Amsterdamse richtlijnen overbodig.

Op grond van de hiervoor gegeven informatie en argumenten ontraadt het college uitvoering van het initiatiefvoorstel 5 om richtlijnen op te nemen om glasslachtoffers tegen te gaan.

Voorstel 6: Onderzoek naar de effecten van de 2% regeling op de biodiversiteit

De Partij voor de Dieren doet een voorstel om de effectiviteit van bovengenoemde natuur- en diervriendelijke maatregelen te evalueren en in het bijzonder onderzoek te doen naar de effecten van de 2% regeling op de biodiversiteit. Het doel is om vast te stellen of door het verplicht afdragen van 2% van het projectbudget ten gunste van faunavoorzieningen de populaties van de betreffende doelsoorten in dat gebied verbeteren. Hiervoor is het noodzakelijk dat de inventarisatie van de flora en fauna in Amsterdam voltooid is om deze als nulmeting te kunnen gebruiken alvorens nieuwe inventarisaties worden gedaan om de effecten van de regeling te kunnen vaststellen.

Reactie:

Het initiatiefvoorstel 6 is een vervolgvorstel van het initiatiefvoorstel 4a. De uitvoering van het initiatiefvoorstel 4a heeft het college ontraden.

Op grond van de in het initiatiefvoorstel 4a gegeven informatie en argumenten ontraadt het college uitvoering van het initiatiefvoorstel 6 om onderzoek te doen naar de effecten van de 2% regeling op de biodiversiteit.

Voorstel 7: Minder versteende tuinen

De Partij voor de Dieren doet een voorstel om het verstenen van tuinen tegen te gaan. Om te voorkomen dat achtertuinen vol worden gebouwd, of geheel worden bestraat, neemt Amsterdam in bestemmingsplannen een 'nee, tenzij-principe' op aangaande vergunningsvrij bouwen om waterberging en biodiversiteit te garanderen. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden wanneer bij het bouwen van een schuurtje of iets dergelijks aangegeven wordt dat er een groen dak komt met een minimaal waterbergend vermogen van 15 liter per m². Dit, omdat dit groene dak fungeert als waterberging en biodiversiteitsplek. Ook doet de Partij voor de Dieren een voorstel om tuinreservaten te promoten en heeft een tiental criteria opgesteld waar een tuinreservaat aan zou moeten voldoen.

Reactie:

In het Besluit omgevingsrecht (nationale wetgeving) is opgenomen om het oppervlak van een tuin vol te bouwen tot maximaal 50% van het tuinoppervlak. Ook is er bepaald en vastgelegd dat er alleen onder bepaalde voorwaarden gebouwd kan worden. De gemeente Amsterdam handelt volgens het Besluit omgevingsrecht. Daarnaast heeft een groot aantal historische tuinen (de zogenaamde keurtuinen) tussen de Herengracht en de Keizersgracht en tussen de Keizersgracht en de Kerkstraat een strikte bescherming gekregen. In het bestemmingsplan van deze keurblokken zijn de specifieke regels voor de keurtuinen opgenomen. Uitgangspunt is de bijzondere cultuurhistorische waarde van de keurtuinen te behouden en te herstellen. Zo is het verboden in de keurtuinen te bouwen, verhardingen aan te brengen, te parkeren, motorvoertuigen aan en af te voeren, te laden en te lossen of er bedrijfsmatige activiteiten uit te oefenen. Het onderkelderen van de keurtuinen is ook niet toegestaan, evenals het gebruik van de tuinen voor opslag, voor het plaatsen van airco's en als stort- of bergplaats. Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) heeft een voorstel tot verdere

uitbreiding van het vergunningvrij bouwen. Amsterdam heeft op dit voorstel gereageerd omdat de Amsterdamse tuinen een belangrijk deel vormen van het stedelijk groen als ecosysteem. Verdere aantasting van het groen moet daarom worden tegengegaan. Het college heeft een zienswijze ingediend met als doel het openhouden van de binnentuinen en het instandhouden van de keurtuinen. Daarnaast is voor alle tuinen van particulieren de gemeentelijke kapvergunning van kracht. Bomen kunnen alleen onder bepaalde voorwaarden worden gekapt en in de meeste gevallen geldt een herplantplicht.

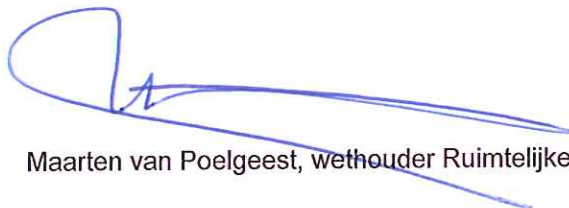
De gemeente onderschrijft dat tuinen kunnen fungeren als waterberging en een plek kunnen zijn voor de stedelijke biodiversiteit. Toch wil de gemeente deze functies van waterberging en biodiversiteit niet dwingend voorschrijven en beperkt de taak van de gemeente zich tot voorlichting. Het door de gemeente financieel stimuleren om bebouwing en bestrating uit tuinen te verwijderen of dwingend voorschrijven hoe particuliere tuinen moeten worden ingericht, passen hier niet bij. Het huidige bouwbesluit en de gemeentelijke kapvergunning geven voldoende bescherming aan het behoud van tuinoppervlak en de aanwezige boombeplanting in deze tuinen.

Op grond van de hiervoor gegeven informatie en argumenten ontraadt het college uitvoering van het initiatiefvoorstel 7, om bijvoorbeeld via bestemmingsplannen de functies van waterberging en biodiversiteit van particuliere tuinen dwingend voor te schrijven.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders,

Freek Ossel, wethouder Openbare ruimte en Groen

Maarten van Poelgeest, wethouder Ruimtelijke ordening